

КОНТРОЛЕН СПИСЪК ЗА НАЦИОНАЛНИ ТОЧКИ ЗА КОНТАКТ

*за правилно
предоставяне на
информация на
пациентите относно
трансграничното
здравно обслужване¹*

Контролен списък за национални точки за контакт

за правилно предоставяне на информация при трансгранично здравно обслужване

Организации на пациентите

В Директива 2011/24/ЕС* се подчертава необходимостта от подходяща и ясна информация относно всички аспекти на трансграничното здравно обслужване*, за да могат пациентите да упражняват на практика своите права. Националните точки за контакт* за трансгранично здравно обслужване (НТК) носят изключително важната отговорност за предоставянето на такава информация във връзка с мобилността на пациентите.

Освен това НТК са задължени да информират пациентите непряко чрез предоставянето на информация на други участници в трансграничното здравно обслужване*, като доставчици на здравно обслужване, национални здравни служби*/доставчици на здравноосигурителни услуги* и организации на пациенти.

Следният документ представлява контролен списък за правилно предоставяне на информация на организации на пациенти.

Отказ от отговорност

Настоящият документ е изготвен по линия на Здравната програма (2014—2020 г.) по специален договор с Изпълнителната агенция за потребителите, здравеопазването, селското стопанство и храните (CHAPEA), която извършва дейност в рамките на мандата на Европейската комисия. Съдържанието на настоящия доклад отразява възгледите на изпълнителя, който поема цялата отговорност за него; в никакъв случай не може да се счита, че докладът отразява възгледите на Европейската комисия и/или на CHAPEA, или на друг орган на Европейския съюз. Европейската комисия и/или CHAPEA не гарантират за точността на данните, включени в настоящия доклад, и не поемат отговорност за използването им от трети страни.

1 В придружаващия азбучен терминологичен справочник са посочени съответните определения и обяснения за всяка дума или понятие, която/което в настоящия контролен списък е отбелязана/о със звездичка (*).

① Права на пациентите на трансгранично здравно обслужване

1.1 Права на пациентите

- ✓ Обяснете на организациите на пациенти какво точно се разбира под понятието „право на трансгранично здравно обслужване“*.
- ✓ Ясно посочете, че има два възможни начина за получаване на трансгранично здравно обслужване*: по Директива 2011/24/ЕС* и по регламенти (ЕО) № 883/2004 и (ЕО) № 987/2009 в областта на социалната сигурност*.
- ✓ Представете информация относно обхвата на действие (материален, персонален и териториален) на Директива 2011/24/ЕС* и на регламенти (ЕО) № 883/2004 и (ЕО) № 987/2009 в областта на социалната сигурност*.
- ✓ Представете информация относно общите принципи на двата правни инструмента на ЕС. Например:
 - *„Съгласно регламенти (ЕО) № 883/2004 и (ЕО) № 987/2009 в областта на социалната сигурност* пациентите имат право на поемане на разходите, които са направени в чужбина, по същия начин, както ако пациентът е бил осигурен съгласно системата за социална сигурност на тази държава.“*
 - *„Съгласно Директива 2011/24/ЕС* пациентите имат право на поемане на разходите за лечение в чужбина по същия начин, както ако лечението се извършва в държавата по произход* на пациента.“*
- ✓ Направете ясно разграничение между непланирано* и планирано* медицинско лечение в чужбина.
- ✓ Информирайте организациите на пациенти за кое здравно обслужване е необходимо предварително разрешение* (съгласно регламенти (ЕО) № 883/2004 и (ЕО) № 987/2009 в областта на социалната сигурност* и Директива 2011/24/ЕС*).
Когато е приет обществен списък за аспектите от здравното обслужване, които подлежат на предварително разрешение, трябва да се направи препратка към този списък или той да бъде публикуван.*
- ✓ Представете информация за ситуациите, когато националната здравна служба*/ доставчикът на здравноосигурителни услуги* трябва да удовлетвори искане за предварително разрешение* (а именно когато лечението е обхванато от законодателството в областта на социалната сигурност в държавата по произход на пациента, а не може да бъде предоставено там в обосноваван от медицинска гледна точка срок).
- ✓ Ясно посочете правото на пациента на поемане на всички или част от разходите, които са направени в чужбина, от неговата или нейната национална здравна служба*/ доставчик на здравноосигурителни услуги* съгласно регламентите в областта на социалната сигурност* и

Директива 2011/24/ЕС*.

- ✓ Представете информация относно възстановяването на разходите и самите разходи както съгласно регламенти (ЕО) № 883/2004 и (ЕО) № 987/2009 в областта на социалната сигурност*, така и съгласно Директива 2011/24/ЕС*.
- ✓ Информирайте организациите на пациенти относно приложимите процедури за подаване на жалби и механизмите за търсене на правна защита.
- ✓ Посочете евентуални права на лечение в чужбина, произтичащи изцяло от националното законодателство, например в рамките на национални проекти за здравно обслужване за погранични региони.

1.2. Директива 2011/24/ЕС* или регламентите в областта на социалната сигурност*

- ✓ Информирайте организациите на пациенти относно различните последици от двата варианта, що се отнася до обхвата на покритите здравни услуги, условията за достъп до медицинско лечение, както и финансовите аспекти.
- ✓ Очертайте предимствата и недостатъците от трансграничното здравно обслужване* както според Директива 2011/24/ЕС*, така и според регламенти (ЕО) № 883/2004 и (ЕО) № 987/2009 в областта на социалната сигурност*.
- ✓ Подчертайте разликите в приложимите тарифи и начините на плащане според Директива 2011/24/ЕС* и според регламенти (ЕО) № 883/2004 и (ЕО) № 987/2009 в областта на социалната сигурност*.
- ✓ Информирайте организациите на пациенти относно приоритета на регламенти (ЕО) № 883/2004 и (ЕО) № 987/2009 в областта на социалната сигурност*, когато условията за предоставяне на предварително разрешение* съгласно разпоредбите по тях са изпълнени, освен при изрично искане от пациента.

② По-широк обхват на здравните услуги

- ✓ Представете на чуждестранните организации на пациенти информация относно възможностите за лечение във Вашата държава. Освен това информирайте местните организации на пациенти относно възможностите за лечение в друга държава от ЕС*/ЕИП*. Тази информация се получава от националната точка за контакт* на съответната държава.
- ✓ Информирайте организациите на пациенти относно възможностите на

пациентите да опитат да получат предварително разрешение* по регламенти (ЕО) № 883/2004 и (ЕО) № 987/2009 в областта на социалната сигурност* за лечение, което не е покрито от схемата за социална сигурност на държавата по произход на пациента*, но пък е включено в обхвата на обезщетенията за болест в законодателството в областта на социалната сигурност на държавата по местолечение*.

Информирайте организациите на пациенти за факта, че когато лечението е предвидено в регламентите в областта на социалната сигурност* или в Директива 2011/24/ЕС*, то трябва да бъде включено в обхвата на обезщетенията за болест, покрити съгласно схемата за социална сигурност на държавата по произход* на пациента (- *например по отношение на задължението за удовлетворяване на искане за предварително разрешение* в случай на необосновано закъснение* -), като това не означава, че процедурата за лечение в чужбина трябва да бъде абсолютно същата. При условие че самото лечение е покрито, пациентът има право да получи равностойно лечение в чужбина дори когато лечението се извършва чрез нови техники и методи или по алтернативни процедури. Тези техники обаче следва да са основани на най-новите постижения и научни становища на международно равнище. Освен това лечението трябва да се счита за „обичайно“ лечение в контекста на науката в национален и международен план (вж. *решение по дело C-157/99 Smits-Peerbooms*).

- ✓ Информирайте организациите на пациенти за възможностите на държавата членка по осигуряване* да реши да възстанови други свързани разходи, като например разходи за настаняване и пътуване или допълнителни разходи, които лицата с увреждания могат на направят, в съответствие с член 7, параграф 4 от Директива 2011/24/ЕС.
- ✓ Информирайте организациите на пациенти относно акцента на Директива 2011/24/ЕС* да се насърчава сътрудничеството между държавите (например чрез създаването на европейски референтни мрежи* или електронното здравеопазване), като целта е пациентите, които се нуждаят от специализирано лечение, или пациентите с редки заболявания да получат възможността да избират от по-голям набор от доставчици на здравно обслужване, както и да имат по-лесен достъп до алтернативно или специализирано лечение в чужбина.

③ Достъп до здравно обслужване в чужбина

- ✓ Представете информация относно списъците на чакащи.
- ✓ Информирайте организациите на пациенти относно евентуалната нужда от направление от личния лекар* в случай на специализирано лечение.
- ✓ Представете информация относно евентуалните ограничения на приема

на чуждестранни пациенти.

- ✓ Представете информация относно достъпността на болниците във Вашата държава.

④ Значение на добрата подготовка на пациентите

- ✓ Информирайте организациите на пациенти колко е важно пациентите да са добре информирани и подготвени преди да търсят здравно обслужване в чужбина:

Преди да се решат на трансгранично здравно обслужване:

- *Преди да пътуват в чужбина в търсене на лечение, пациентите трябва да се информират за своите права на трансгранично здравно обслужване* съгласно регламентите в областта на социалната сигурност* и Директива 2011/24/ЕС*.*
- *Пациентите трябва да бъдат добре осведомени за финансовите аспекти и за условията, при които се поемат разходите.*
- *Пациентите трябва да бъдат добре осведомени за разходите за лечението, които ще трябва да заплатят със собствени средства и да поемат самостоятелно.*
- *Пациентите трябва да бъдат информирани за факта, че често може да е нужно предварително разрешение* от националната здравна служба*/ доставчика на здравноосигурителни услуги*.*
- *Когато пациентът пътува без валиден европейски формуляр S2*, издаден от неговата или нейната национална здравна служба*/ доставчик на здравноосигурителни услуги*, пациентът трябва да има предвид, че той или тя трябва да плати лечението със собствени средства. Пациентът може да поиска възстановяване на разходите със задна дата едва след завръщането си у дома.*
- *Пациентът трябва да се информира относно лечението, което той или тя желае да получи, както и относно доставчика на здравно обслужване или болницата, в която той или тя желае да отиде.*
- *Пациентът трябва да се информира относно това дали е необходимо направление от личния лекар* или не.*
- *Пациентът трябва да бъде информиран за значението на частната застраховка за пътуване или допълнителното здравно осигуряване.*

Преди пътуване в чужбина за лечение:

- *Пациентите трябва да бъдат добре информирани за правото си на информирано съгласие.*
- *Пациентите трябва да бъдат осведомени колко е важно да организират прехвърлянето на медицинските досиета към доставчика на здравно обслужване в чужбина и за вероятността да се наложи да организират превода на тези досиета.*
- *Пациентите трябва да бъдат осведомени за евентуалната нужда сами да организират устния превод, ако не говорят същия език*

като доставчика на здравно обслужване или медицинския персонал в чужбина.

- Пациентите трябва да бъдат информирани колко е важно да организират последващите грижи при завръщането си вкъщи, за да се гарантира приемствеността на лечението.

По време на лечението в чужбина:

- Пациентите трябва да бъдат информирани колко е важно лекуващият доставчик на здравно обслужване в чужбина да изготвя медицински досиета, независимо дали в писмен вид или електронно.
- Пациентите трябва да бъдат осведомени колко е важно да събират и съхраняват всички документи, които по-нататък ще трябва да представят на своята национална здравна служба*/ доставчик на здравноосигурителни услуги*, за да получат възстановяване на средствата. В някои случаи пациентът ще трябва да представи превод на тези документи.

След лечението в чужбина:

- Пациентите трябва да бъдат осведомени за тяхното право на еднакви цени на лечението като местните пациенти.
- Пациентите трябва да бъдат осведомени колко е важно да информират своя лекуващ доставчик на здравно обслужване, ако възнамеряват да използват издадени от него медицински предписания, когато се върнат в своята държава по произход.
- Пациентите трябва да бъдат информирани колко е важно да организират прехвърлянето на медицинските досиета, съставени от лекуващия доставчик на здравно обслужване в чужбина, към доставчика/ците на здравно обслужване на пациента в държавата по произход.

5 Европейски референтни мрежи

- ✓ Информирайте организациите на пациенти относно съществуването на европейски референтни мрежи*.

6 Организации на пациенти

- ✓ Информирайте организациите на пациенти относно съществуването и задачите на Европейския пациентски форум.
- ✓ Уверете се, че организациите на пациенти са информирани за възможността да осъществяват контакт с дадена национална точка за контакт* на друга държава от ЕС*/ЕИП*, за да научат повече за организациите на пациенти, които се намират в тази държава.

7 Права на пациентите

- ✓ Представете на организациите на пациенти информация относно правата на пациентите при трансгранично здравно обслужване* съгласно Директива 2011/24/ЕС*.

В това число:

- *правото да получават информация както от националната точка за контакт* на държавата по произход* на пациента, така и от НТК на държавата по местолечение*;*
 - *правото на информирано съгласие и на получаване на определена информация от доставчика на здравно обслужване в чужбина;*
 - *правото да им бъдат начислявани същите такси като на местните пациенти;*
 - *правото на защита на личните данни;*
 - *правото на достъп до медицинските досиета и на тяхното прехвърляне;*
 - *правото на прозрачни процедури за подаване на жалби и механизми за търсене на правна защита;*
 - *правото на достъпност до болници.*
- ✓ Представете на чуждестранните организации на пациенти информация относно правата на пациентите според националното законодателство във Вашата държава. Освен това представете на местните организации на пациенти информация относно правата на пациентите в други държави от ЕС*/ЕИП*. Тази информация се получава от националната точка за контакт* на съответната държава.

8 Национални точки за контакт

- ✓ Информирайте организациите на пациенти относно съществуването и задачите на националните точки за контакт (НТК).
- ✓ Подчертайте разликата между информацията, която трябва да бъде предоставена от НТК на държавата по произход* или държавата членка по осигуряване* на пациента и от НТК на държавата по местолечение*.

